

OPISKELIJAN ARVIOINTI

Pirkko Laurila

26.3.2013

Jyväskylä

Pirkko Laurila

Opiskelijan arvioinnin kokonaisuus perustutkinnon perusteissa

- arvioinnin tehtävät ja tavoitteet
- arvioinnista tiedottaminen
- osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- **oppimisen ja osaamisen arviointi**
- arvosanasta päättäminen
- arviointiaineiston säilyttäminen
- arvioinnin uusiminen ja arvosanojen korottaminen
- arvioinnin oikaiseminen
- todistukset

Arvioinnin suunnittelun lähtötilanne ammatillisessa peruskoulutuksessa

arvioinnin kohteet ja
arviointikriteerit
työssäoppimiseen
ja näyttöihin

Ammattiosaamisen näytöt

Laadukas työssäoppiminen

**Oppimista tukevat opetusjärjestelyt ja
- menetelmät + ohjaus- ja tukipalvelut, HOJKS**

Toimiva opetussuunnitelma

Monipuoliset työelämäyhteydet

Tutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteiden
ja
työpaikkojen analyysin
avulla toimiva
opetussuunnitelma

Arvioinnin suunnittelun lähtötilanne näyttötutkinnoissa

arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit valmistavaan koulutukseen ja tutkintotilaisuuksiin

Tutkintotilaisuus

Laadukas valmistava koulutus

Oppimista tukevat opetusjärjestelyt ja -menetelmät + ohjaus- ja tukipalvelut,

Henkilökohtaistamisasiakirja

Toimiva järjestämissuunnitelma

Monipuoliset työelämäyhteydet

Tutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteiden ja **työpaikkojen analyysin** avulla toimiva järjestämissuunnitelma

Opiskelijan arvioinnin tehtävät/tavoitteet

- ohjata, motivoida ja kannustaa opiskelijaa oppimistavoitteiden saavuttamisessa
- kehittää opiskelijan itsearviointitaitoa
- vahvistaa myönteistä minäkuvaa ja kasvua ammatti-ihmisenä
- tuottaa tietoa opiskelijan osaamisen tasosta
  - ◆ opiskelijalle itselleen
  - ◆ opettajille ja työnantajille
  - ◆ jatko-opintoihin pyrkimistä varten

Arvioinnista tiedottaminen

L 630/1998, 25c § , A 811/1998,3 §

Opiskelijoilla on oikeus saada tieto aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen menettelytavoista ja arviointiperusteiden soveltamisesta.

L 631/1998, 13a § (näyttötutkinnot)

Koulutuksen järjestäjän tulee huolehtia siitä, että koulutusta ja koulutukseen hakeutumisesta koskevaa tietoa on yleisesti saatavilla.

Osaamisen tunnistaminen

Ammatillinen peruskoulutus

Selvitetään mitä osaamista opiskelijalla on

- opiskelun aloitusvaiheessa (alkukartoitus)
- aloitettaessa uuden asian opiskelu.

Selvityksen perusteella voidaan tunnustaa osaamista tai päätyä opiskelun tukitoimiin.

Näyttötutkinnot

Selvitetään hakeutumisvaiheessa mitä osaamista tutkinnon suorittajalla on.

Selvityksen perusteella voidaan

- ehdottaa hänen jo osoittamansa osaaminen tunnustettavaksi
- ohjata hänet suoraan tutkintotilaisuuteen tai
- valmistavaan koulutukseen ammattitaitoa.

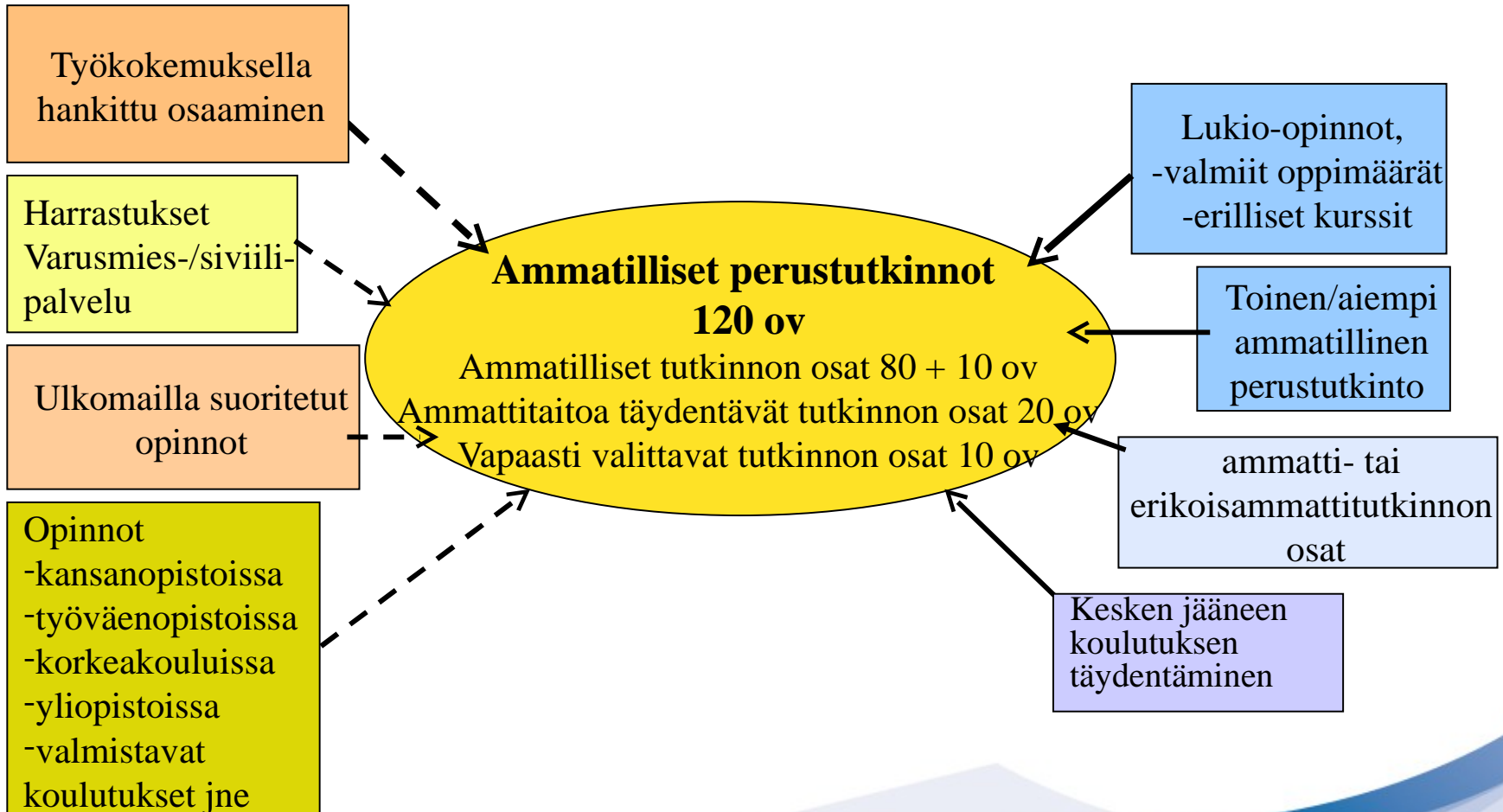
Osaamisen tunnustaminen

- Osaamisen tunnustamisessa **vastaavuuden arvioinnin**
  - tekevät ja päättävät kyseisten opintojen opettajat ammatillisessa peruskoulutuksessa
  - näyttötutkinnoissa kolmikantainen arvioijaryhmä ja tunnustamisen päättää tutkintotoimikunta
- Osaamisen tunnustamisella korvattavien tutkinnon osien määrällä ei ole ylärajaa.
- Aikaisemmin hankitulle osaamiselle ei voida asettaa mitään yleistä aikarajaa, jota ennen hankittua osaamista ei voitaisi tunnustaa.
- Osaamisen ajantasaisuus varmistetaan tarvittaessa.

Miten aiemmin hankittua osaamista voidaan hyödyntää ammatillisessa peruskoulutuksessa?

Mitä tunnustettava ja hankittu osaaminen voi näyttötutkinnossa olla

Hankittu ja näytettävä osaaminen

Työkokemuksella hankittu osaaminen

Harrastukset
Varusmies-/siviilipalvelu

Ulkomailla suoritettut opinnot

Opinnot
-kansanopistoissa
-työväenopistoissa
-korkeakouluissa
-yliopistoissa
-valmistavat koulutukset jne

Osoitettu ja dokumentoitu osaaminen

Toisen aiemman ammatillisen perustutkinnon tutkinnon osa

ammatti- tai erikoisammattitutkinnon osat

Suoritettut erillispätevyudet:

hitsaajan pätevyyskoestandardi
hygieniaosaamistesti
EA1-kortti
anniskelupassi
tulityökortti
jne

Ammatilliset perustutkinnot

Oppimisen arviointi, ammatillinen peruskoulutus (tutkinnon perusteet 2008-2010)

Oppimisen arvioinnin tavoite on, että opiskelija tietää, mitä hän on oppinut ja mitä hänen on vielä opittava.

Oppimisen arvioinnissa opettajan tai työpaikkaohjaajan tulee käyttää monipuolisia opiskelijaa aktivoivia menetelmiä, joiden avulla **tuetaan, kannustetaan ja motivoidaan opiskelijaa ammattitaitovaatimusten saavuttamisessa sekä kehitetään opiskelijan itsearviointitaitoa.**

Annetaan opiskelijalle **suullista** tai kirjallista palautetta *oppimisen etenemisestä*. **Ei tarvita numeerista arviointia.**

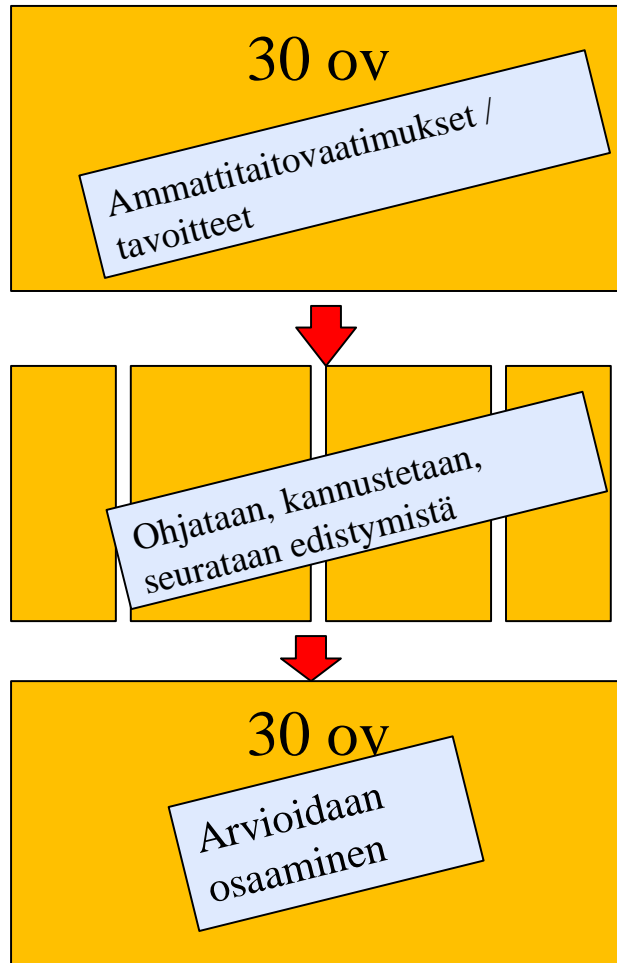
Oppimisen arviointi näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa

Opettaja tai työpaikkaohjaaja arvioi tutkinnon suorittajan edistymistä valmistavan koulutuksen aikana antamalla kannustavaa palautetta tutkinnon ammattitaitovaatimusten saavuttamisesta.

Valmistavan koulutuksen opintosuoritukset arvioidaan **asteikolla T1- K3**, kuten *oppisopimuskoulutus*, jossa tietopuolinen ja työpaikalla tapahtuva oppiminen arvioidaan myös asteikolla T1- K3.

Oppimisen arviointi ja osaamisen arviointi

Perustutkinto muodostuu tutkinnon osista (opintokokonaisuuksista). Ne ovat perustutkinnon pienimpiä yksiköitä, jotka näkyvät tutkintotodistuksessa

Tutkinnon osa (30 ov) voidaan **opettaa** pienemmissä osissa **oppimisen** helpottamiseksi. Pienempien **osien arviointi on pääasiassa oppimisen arviointia.**

Osaaminen arvioidaan oppimisen jälkeen mahdollisimman autenttisissa tilanteissa **kokonaisuuksien hallintana**

Osaamisen arviointi, ammatillinen peruskoulutus

- **Osaaminen** (oppimisen tulosta) arvioidaan mahdollisimman aidoissa työelämän tilanteissa **kokonaisuuksien hallintana**
- **Ammatillisten tutkinnon osien** ammattitaitovaatimusten mukainen osaaminen arvioidaan ammattiosaamisen näytöllä perusteiden mukaisesti
- Se osa, mitä tutkinnon perusteissa ei vähintään ole määrätty arvioitavaksi ammattiosaamisen näytöllä, voidaan arvioida **muulla osaamisen arvioinnilla**, mutta tavoite olisi, että tutkinnon osa voitaisiin kokonaan arvioida näytössä
- Jos työtehtävä työpaikalla on vain osa tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista, on suunniteltava, miten näyttö saadaan kattamaan koko tutkinnon osa. Näyttötodistuksessa tulee olla koko tutkinnon osan näytön arvosana.

Osaamisen arviointi (2)

- **Ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien** osaaminen voidaan arvioida mahdollisuuksien mukaan tutkinnon perusteiden mukaisesti *kytkettynä tutkinnossa vaaditun ammattitaidon osoittamiseen* (osaaminen näkyisi myös opiskelijan työn tekemisessä)

Osaamisen arvioinnista saadut arvosanat kirjataan todistuksiin

OSAAMISEN (ammattitaidon) ARVIOINTI näyttötutkinnoissa

- Ammattitaito osoitetaan tutkintotilaisuuksissa pääsääntöisesti työelämän todellisissa työtehtävissä tutkinnon suorittamisen henkilökohtaistamisen mukaisesti.
- **Arvioijat** seuraavat ja havainnoivat opiskelijan työn tekemisessä ennalta sovittuja, tutkinnon perusteiden mukaisia asioita (arvioinnin kohteet)
- Jos ammattitaitoa ei voida arvioida kattavasti ja luotettavasti käytännön työtehtävissä, henkilökohtaistamisessa sovitaan muista ammattitaidon osoittamistavoista ja arviointimenetelmistä, esim. haastattelut

Arvosanan muodostaminen arviointitiedon pohjalta

- **Ammattiosaamisen näytön arvosana** annetaan arvioinnin kohteittain annettujen arviointien pohjalta jokaiselle tutkinnon osalle erikseen.
- Jos arvioinnin kohteiden arvosanat eroavat paljon toisistaan, ei lasketa niistä mekaanisesti keskiarvoa. Sen sijaan on katsottava opiskelijan osaaminen kokonaisuutena, arvioitava mikä (eli mitkä arvioinnin kohteet) on tärkeintä osattavaa ko. tutkinnon osassa työn tekemisen näkökulmasta.

Arvosanan muodostaminen arviointitiedon pohjalta

Arvioinnin kohteet	Opisk.	Työel. edust.	Opett.	Yhteis- arviointi
Työprosessin hallinta				
Työmenetelmien, välineiden ja materiaalin hallinta				
Työn perustana olevan tiedon hallinta				
Elinikäisen oppimisen avaintaidot				
Koko näytön arvosana				

Ammattitaitovaatimukset ja kriteerit

Ammattitaitovaatimukset ja kriteerit			
Ammattitaitovaatimukset			
Arviointi			
Arvioinninkohde	Arviointikriteerit		
	T1	H2	K3
1		X	
2		X	
3		X	
4	X		

Erityistä tukea tarvitsevien arviointi

- Ensisijaisesti aina pyritään arvioimaan normaalein tavoittein ja kriteerein
- **Ammatillisessa peruskoulutuksessa (ei näyttötutkinnoissa)** oikeus saada osoittaa osaamisensa mukautetuin ammattitaitovaatimuksin ja arviointikriteerein:
  - laaditaan mukautetut ammattitaitovaatimukset /tavoitteet ja arviointikriteerit (usein hyvin yksilöllisiä)
  - mukautetut arviointikriteerit **aina alle T1 –tason**

Mukautetut ammattitaitovaatimukset ja kriteerit

Ammatillisen tutkinnon osan nimi						
Ammattitaitovaatimukset						
Arviointi						
Arvioinninkohde				Arviointikriteerit		
	M) T1	M) H2	M) K3	T1	H2	K3
1						
2						
3						
4						

Mukautetut ammattitaitovaatimukset ja kriteerit

Ammatillisen tutkinnon osan nimi						
Ammattitaitovaatimukset						
Arviointi						
Arvioinninkohde				Arviointikriteerit		
	M) T1	M) H2	M) K3	T1	H2	K3
1				X		
2				X		
3				X		
4			X			

Opinto- ja tutkintosuoritusten uusiminen ja arvosanojen korottaminen

Ammatillisessa peruskoulutuksessa Opiskelijalla on oikeus uusida suorituksiaan tai korottaa saamiaan arvosanoja (A 811/1998, 12 §)

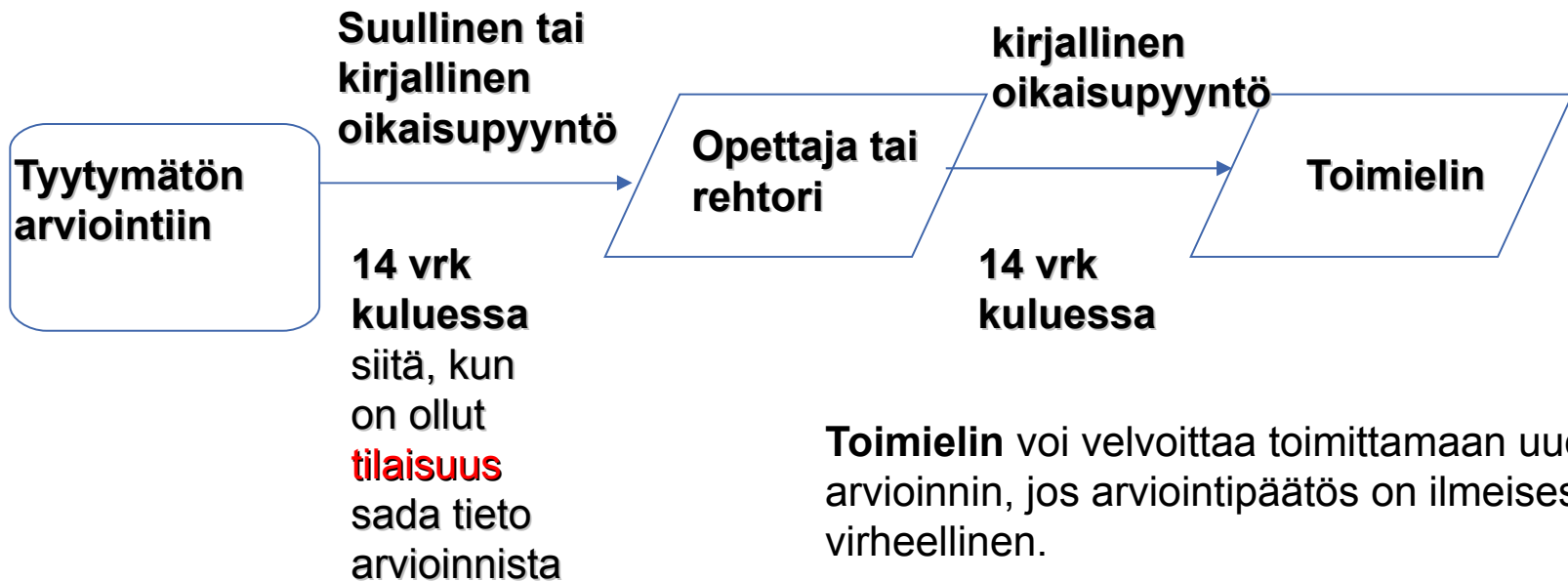
Näyttötutkinnoissa uusiminen tarkoittaa, että tutkinnon osasta on annettu hylätty arvosana, ja tutkinnon suorittaja uusii koko tutkinnon osan. Arvosanan korottamisessa osallistutaan uudelleen tutkintotilaisuuteen.

- Uusinta- ja korotusmahdollisuudet pitää tiedottaa opiskelijoille ja tutkinnon suorittajille etukäteen.

Arvioinnin oikaiseminen (L 601/2005 25 c §)

Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteiden soveltamisesta **opinto-, näyttö- ja tutkintasuoritukseensa.**

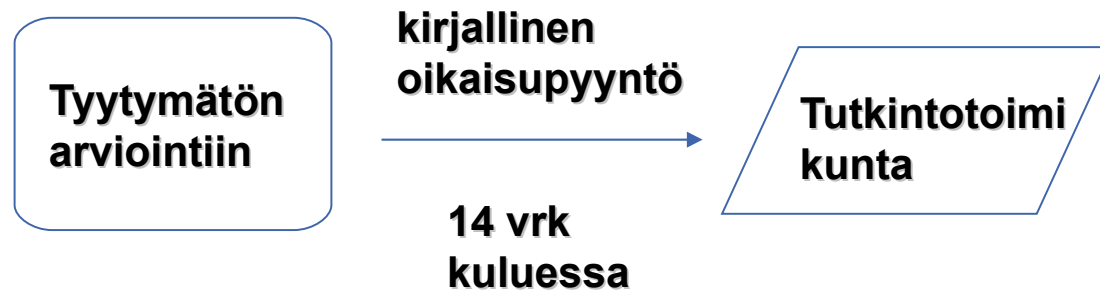
Toimielin voi velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin, jos arviointipäätös on ilmeisesti virheellinen.

Toimielimen tekemään päätökseen ei ole valitusoikeutta

Arvioinnin oikaiseminen, näyttötutkinnot (L 601/2005 25 c §)

Tutkintotoimikunta voi velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin, jos arviointipäätös on ilmeisesti virheellinen.

Tutkintotoimikunnan tekemään päätökseen ei ole valitusoikeutta

TODISTUKSET ammatillisessa peruskoulutuksessa

- 1) **Tutkintotodistus** sisältää **päätötodistuksen** ja **näyttötodistuksen**. Tutkintotodistuksen saannin edellytys on, että opiskelija on suorittanut tutkintoon kuuluvat opinnot ja näytöt hyväksytysti.
- 2) **Erotodistus**
- 3) **Todistus suoritetusta koulutuksesta (vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus, maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen valmistava koulutus, kotitalousopetus)**
- 4) **Todistus suoritetuista opinnoista ja tutkinnon osista**

Todistusmallit: www.oph.fi -> koulutus ja tutkinnot -> ammattikoulutus

Tutkintotodistus mukautetuin tavoittein ja ammattitaitovaatimuksin

- Päättötodistus: Mukautettujen tutkinnon osien kohdalle merkitään viite M ja todistuksen alalaitaan merkintä “Tutkinnon osat on toteutettu mukautetuin tavoittein ja ammattitaitovaatimuksin ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 630/1998, 20 § mukaisesti”
- Näyttötodistus: Ammattiosaamisen näytöt voidaan arvioida myös sannallisesti (A 811/1988, 10 §). Osaaminen kuvataan lyhyesti tai merkitään arvosanakohtaan viite ja viitteessä kuvataan, mitä opiskelija osaa

Todistus suoritetuista opinnoista (er)

- Alaviitteeksi liitetään tieto siitä, että
  - ◆ opiskelija on opiskellut HOJKSin mukaisesti
  - ◆ opinnot on saatettu loppuun
- Todistuksen mukaan annetaan liite, jossa
  - selvitetään, mitä opiskelija parhaiten osaa
  - kuvaus siitä, mitä opintoja tutkinnon suorittamiseksi tarvitaan
  - varmistetaan, että erityisopetuksessa olleen opiskelijan opintoja ei tulkita keskeytyneiksi

TODISTUKSET näyttötutkinnoissa

- 1) tutkintotodistukset** ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon suorittamisesta sekä todistukset mainittujen tutkintojen osien suorittamisesta
- 2) osallistumistodistukset** tutkintoon ja tutkinnon osaan valmistavasta koulutuksesta (myös oppisopimuskoulutuksessa)

Osallistumistodistuksia tutkinnon osaan valmistavasta koulutuksesta ja tutkinnon osaan valmistavasta oppisopimuskoulutuksesta voidaan käyttää sellaisenaan myös todistuksina suoritetuista opinnoista opintojen kestäessä ja erotodistuksina.

Todistusmallit: www.oph.fi -> koulutus ja tutkinnot -> ammattikoulutus

OPISKELIJAN ARVIOINTI

